

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ**

**ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО
МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«СЕСТРИНСЬКА СПРАВА»**

**Першого рівня вищої освіти
за спеціальністю 223 Медсестринство
спеціалізація «Сестринська справа»
галузі знань 22 Охорона здоров'я
Кваліфікація: бакалавр медсестринства**

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Голова вченої ради

_____ /проф. М. Корда

(протокол № ____ від «____» _____ 20__ р.)

Освітня програма вводиться в дію з _____ 20__ р.

Ректор _____ /проф. М. Корда

(наказ № ____ від «____» _____ 20__ р.)

Тернопіль – 20__

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
«СЕСТРИНСЬКА СПРАВА»
першого рівня вищої освіти

НАЗВА ГАЛУЗІ ЗНАНЬ	22 Охорона здоров'я
НАЗВА СПЕЦІАЛЬНОСТІ	223 Медсестринство
СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ	Сестринська справа
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший
СТУПІНЬ, ЩО ПРИСВОЮЄТЬСЯ	Бакалавр
КВАЛІФІКАЦІЯ ОСВІТНЯ, ЩО ПРИСВОЮЄТЬСЯ	Бакалавр медсестринства

Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 223 «Медсестринство» розроблена згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII, Постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 р. № 509), Постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності», методичних рекомендацій «Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації» (2014 р.).

Програма відповідає першому (бакалаврському) рівню вищої освіти та шостому кваліфікаційному рівню за Національною рамкою кваліфікації.

Програму погоджено:

Ректор

_____ М.М. Корда
« ____ » _____ 20 ____ р.

Проректор з науково-педагогічної роботи,
доктор медичних наук, професор

_____ А.Г. Шульгай
« ____ » _____ 20 ____ р.

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма (ОПП) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 223 «Медсестринство» є нормативним документом, в якому узагальнюється зміст освіти, відображаються цілі освітньої та професійної підготовки, визначається місце фахівця в структурі господарства держави і вимог до його компетентностей та інших соціально-важливих властивостей та якостей.

Розроблена проектною групою Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України на основі Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 223 «Медсестринство» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом МОН України № 1344 від 05.12.2018 року.

І. РОЗРОБЛЕНО

Проектною групою Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України:

Марущак Марія Іванівна – гарант програми, член проектної групи, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри функціональної і лабораторної діагностики _____, «____» _____ 20__ р.;

Господарський Ігор Ярославович – голова проектної групи, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри клінічної імунології, алергології та загального догляду за хворими _____, «____» _____ 20__ р.;

Рега Надія Іванівна – член проектної групи, кандидат медичних наук, доцент кафедри клінічної імунології, алергології та загального догляду за хворими _____, «____» _____ 20__ р.;

Зарудна Ольга Ігорівна – член проектної групи, кандидат медичних наук, доцент кафедри клінічної імунології, алергології та загального догляду за хворими _____, «____» _____ 20__ р.;

Укладачі програми:

Марущак М.І. – гарант освітньо-наукової програми, доктор медичних наук, професор;

Загричук Г.Я. – помічник проректора з науково-педагогічної роботи, кандидат хімічних наук, доцент;

Ястремська С.О. – керівник навчально-наукового інституту медсестринства, доктор педагогічних наук, доцент;

Освітньо-професійна програма визначає передумови доступу до навчання, орієнтацію та основний фокус програми, обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття освітнього ступеня бакалавра медсестринства, перелік загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, нормативний і варіативний зміст підготовки фахівця, сформульований у термінах результатів навчання та вимоги до контролю якості вищої освіти.

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів (за наявності):

Назва організації, підприємства тощо	Посада, наукова ступінь та вчене звання	ПІБ	Підпис	Дата

Ця освітньо-професійна програма не може бути повністю або частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України.

**1. Профіль освітньо-професійної програми зі спеціальності
223 Медсестринство
(за спеціалізацією «Сестринська справа»), освітнього ступеня – бакалавр**

1 - Загальна інформація	
Повна назва вищого навчально го закладу та структурного підрозділу	Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України Навчально-науковий інститут медсестринства
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Бакалавр Бакалавр медсестринства
Офіційна назва освітньої програми	Сестринська справа
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Одиничний диплом, 120 кредитів ЄКТС / 2 роки навчання на основі диплому молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста), спеціаліста галузі знань «Охорона здоров'я».
Наявність акредитації	- Міністерство освіти і науки України; - Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти; - Україна; - Акредитована;
Цикл/рівень	FQ – ЕНЕА – перший цикл, QF-LLL – 6 рівень, НРК України – 6 рівень
Передумови	Наявність диплому молодшого спеціаліста, спеціаліста (на основі вступних іспитів). Умови вступу визначаються «Правилами прийому до Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України», затвердженими Вченою радою.
Мова(и) викладання	Українська, російська, англійська
Термін дії освітньої програми	30 липня 2018 – 30 червня 2023 року
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	www.tdmu.edu.ua http://nursing.tdmu.edu.ua/informacijni-dokumenti
2 – Мета освітньої програми	
Створення системи освітніх компонентів на першому рівні вищої освіти в межах спеціальності 223 «Медсестринство», що визначає: – вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою; – перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення; – кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми; – очікувані результати навчання, якими повинен оволодіти здобувач бакалаврського ступеня вищої освіти зі спеціальності 223 «Медсестринство».	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Галузь знань – 22 Охорона здоров'я Спеціальність – 223 Медсестринство Спеціалізація – Сестринська справа
Орієнтація освітньої	Професійна

програми	
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Загальна програма в галузі охорони здоров'я, спрямована на можливість створення індивідуальної освітньої траєкторії «Освіта впродовж життя». Базова вища освіта.
Особливості програми	Програма передбачає теоретичну, практичну та науково-дослідну підготовку, форма навчання: очна, заочна, дистанційна – на основі освітнього ступеня молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста), спеціаліста галузі знань «Охорона здоров'я». Програма передбачає також наявність навчально-виробничої практики і переддипломної практики.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Фахівець підготовлений до роботи за ДК 009-2010: Секція Q. Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги Розділ 86.1. Діяльність лікарняних закладів Група 86.10 Діяльність лікарняних закладів Клас 86.21 Загальна медична практика Клас 86.90 Інша діяльність у сфері охорони здоров'я Після закінчення навчання за освітньою програмою бакалавра спеціальності «Медсестринство» фахівець здатний виконувати зазначену в ДК 003-2010 професійну роботу: - 1229.5 Начальник (завідувач) структурного підрозділу медичного закладу - 1229.5 Головна медична сестра - 3231 Сестра медична Фахівець може займати первинну посаду відповідно до діючого Переліку спеціальностей: Розділ 2 Професіонали Фахівець КП Професійна назва роботи 1229.5 – заступник головного лікаря з медсестринства; 1229.5 – головна медична сестра; 3231 – сестра медична старша; 3231 – сестра медична анестезист; 3231 – сестра медична екстреної на невідкладної медичної допомоги; 3231 – сестра медична з косметичних процедур; 3231 – статистик медичний.
Подальше навчання	Здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Компетентнісний, студентоцентризований, проблемо-орієнтований підходи та ініціативне самонавчання. Лекції в поєднанні з мультимедією, електронним навчанням, груповою роботою, міжособистісним навчанням та оцінюванням однокласників, самостійне навчання, навчання на основі дослідження, рефлексивне навчання, стажування, групова робота, індивідуальне навчання.
Оцінювання	Поточне опитування, тестування знань, звіти про виконання практичної роботи, складання практичних навичок, презентації, звіти про практику, контрольні роботи, написання плану медсестринського процесу, написання наукових статей

	за результатами досліджень; Підсумковий контроль – заліки, диференційовані заліки, семестрові іспити. Підсумкова атестація – стандартизований тестовий (ліцензійний інтегрований «Крок Б. «Сестринська справа») іспит та практично-орієнтований іспит.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі медсестринства, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності ЗК 6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово ЗК 7. Здатність спілкуватися іноземною мовою ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій ЗК 9. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення ЗК 11. Здатність працювати в команді ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії ЗК 13. Здатність діяти на основі етичних міркувань
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК 1. Здатність застосовувати професійні та правові стандарти в повсякденній медсестринській практиці. СК 2. Здатність розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності і визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях та станах. СК 3. Задоволення потреб пацієнта/клієнта протягом різних періодів усього життя (включаючи процес вмирання) шляхом планування, допомоги і виконання медсестринських втручань, оцінки та корекції індивідуальних планів догляду, створених у співпраці з пацієнтом/клієнтом, особами, що доглядають, членами сім'ї та іншими медичними і соціальними працівниками. СК 4. Застосовування медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення

	пацієнтові/клієнтові гідного ставлення, приватності/інтимності/, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки. СК 5. Здатність ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення догляду на основі холістичного (цілісного) підходу, враховуючи задоволення потреб пацієнта у комфорті, харчуванні, особистій гігієні та здатності особи задовольняти свої щоденні потреби. СК 6. Здатність ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій при оцінці функціонального стану пацієнтів/клієнтів, підготовці їх до діагностичних досліджень та зборі біологічного матеріалу для лабораторних досліджень. СК 7. Збереження власного здоров'я медичної сестри при здійсненні догляду, виконанні маніпуляцій та процедур, при переміщенні і транспортуванні пацієнта/клієнта. СК 8. Профілактична діяльність медичної сестри, направлена на збереження і зміцнення здоров'я, попередження захворювань й інформування та навчання пацієнта та членів його родини. СК 9. Здатність здійснювати організацію, впровадження та контроль медсестринського процесу в паліативній та хоспісній допомозі. СК 10. Здатність до організації надання медичної допомоги за принципом сімейної медицини. СК 11. Здатність проводити медичну та соціальну реабілітацію з метою відновлення здоров'я населення. СК 12. Здатність орієнтуватися у визначенні групової належності лікарських засобів, особливостях їх фармакокінетики та фармакодинаміки. СК 13. Здатність виявляти зв'язок клінічних проявів захворювань з результатами додаткових методів дослідження. СК 14. Здатність організовувати та надавати невідкладну допомогу при різних гострих станах. СК 15. Здатність організовувати та надавати невідкладну допомогу в надзвичайних ситуаціях у мирний та воєнний час. СК 16. Здатність організовувати та управляти медсестринським структурним підрозділом (лідерство та менеджмент).
7 – Програмні результати навчання	
	ПРН 1. Проводити медсестринське суб'єктивне та об'єктивне обстеження різних органів і систем пацієнта та оцінювати отримані дані (за списком 1). В умовах ЗОЗ та вдома, шляхом спілкування з пацієнтами різних вікових груп, їхніми родичами, чи близькими з оточення хворою дитиною та її батьками, уміти збирати скарги, анамнез захворювання, анамнез життя, алергологічний анамнез, епідеміологічний анамнез, оцінювати анамнестичні дані. ПРН 2. Проводити медсестринську діагностику: виявляти та

	оцінювати проблеми пацієнта. В умовах ЗОЗ, удома, непередбачуваних обставин, вміти виявляти дійсні проблеми пацієнта, оцінювати їхню першочерговість та встановлювати медсестринський діагноз. ПРН 3. Планувати медсестринські втручання. В умовах ЗОЗ, удома та за непередбачуваних обставин, вміти складати план медсестринських втручань для вирішення дійсних та супутніх проблем пацієнтів різного віку. ПРН 4. Здійснювати контроль за роботою молодшого медичного персоналу та станом інвентарю. В умовах ЗОЗ відповідно до посадових обов'язків, з метою дотримання санітарно-протиепідемічного режиму, вміти: - проводити навчання молодшого медперсоналу з питань виконання функціональних обов'язків та охорони праці; - контролювати дотримання правил техніки безпеки молодшим медичним персоналом; - контролювати роботу молодшого медичного персоналу; - контролювати виконання правил внутрішнього розпорядку персоналом та пацієнтами; - контролювати дотримання заходів санітарно-гігієнічного режиму в палатах та медичних кабінетах. ПРН 5. Здійснювати медсестринське адміністрування. В умовах ЗОЗ, з метою здійснення організаційних та управлінських компетентностей, вміти: - приймати управлінські рішення, забезпечувати їх виконання на основі застосування моделей медсестринського керівництва; - забезпечувати виконання наказів та постанов з питань охорони здоров'я; - освоїти функціональні обов'язки керівника медсестринських служб; - знати порядок проведення ліцензування та акредитації лікувально-профілактичних закладів, лабораторій різного профілю, тощо. ПРН 6. Забезпечувати здоровий мікроклімат в колективі. Використовуючи принципи медсестринської етики та деонтології, правила міжособового спілкування, з метою створення сприятливого психологічного мікроклімату, вміти: - спілкуватися з пацієнтом та членами його сім'ї або наближеного оточення, медичним персоналом; - вирішувати етичні та деонтологічні проблеми в процесі роботи з пацієнтом та членами його родини; - розглядати та аналізувати в колективі професійні помилки; - проводити навчання для молодшого та технічного персоналу. ПРН 7. Брати участь у забезпеченні спостереження за здоровим і перехворілим населенням, реабілітації та диспансерного нагляду. В умовах ЗОЗ, удома та в громаді, користуючись чинними наказами МОЗ України, з метою формування, збереження та поліпшення стану здоров'я дорослого та дитячого населення, вміти: - вести облік диспансерних груп населення;
--	---

	- робити розрахунок та аналіз статистичних показників ефективності диспансеризації; - проводити роз'яснювальну роботу серед пацієнтів різних диспансерних груп; - вести облік груп здоров'я; - розраховувати та оцінювати окремі показники та показники комплексної дії мікроклімату на організм людини; - визначати етапи медико-соціальної реабілітації пацієнта, завдання для кожного етапу; - складати комплекс реабілітаційних заходів залежно від профілю, перебігу, періоду захворювання чи травми; - проводити перепис дитячого населення. ПРН 8. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 2) з метою забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму. ПРН 9. Належно виконувати медичні маніпуляції (за списком 3) з метою забезпечення особистої гігієни пацієнта. ПРН 10. Виконувати найпростіші методи фізіотерапії (за списком 6). ПРН 11. Координувати дії за допомогою поєднання декількох навичок для забезпечення харчування пацієнта (за списком 4). ПРН 12. Належно виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) з метою проведення заходів щодо стабілізації функціонального стану організму. ПРН 13. Виписувати, зберігати та застосовувати фармакологічні засоби (за списком 7). ПРН 14. Вміти підготувати пацієнта, здійснити забір і скерування біологічного матеріалу на лабораторне та інструментальне дослідження (за списком 8). ПРН 15. Надавати екстрену долікарську медичну допомогу на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 9). ПРН 16. Здатність до точності при здійсненні взаємозалежних медсестринських функцій (за списком 10). ПРН 17. Планувати і проводити профілактичні та протиепідемічні заходи щодо інфекційних хвороб (за списком 11). ПРН 18. Організовувати та проводити навчання пацієнтів та членів їхніх родин з медичних питань. ПРН 19. Проводити медико-гігієнічну пропаганду. ПРН 20. Належно вести відповідну медичну документацію.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Заклад вищої медичної освіти, який веде підготовку сестер медичних-бакалаврів, несе відповідальність за дотримання державних вимог щодо якості освітньої і професійної підготовки випускників згідно з законом України «Про вищу освіту», іншими нормативно-правовими актами України, забезпечує відповідний професорсько-викладацький склад. 1.Всі викладачі даної спеціальності повинні мати відповідну фахову вищу освіту. 2.Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин всіх циклів підготовки навчального плану спеціальності, має складати 75 %, у тому числі на постійній

	основі 50 % із них 10 %науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора. Решта викладачів, вищої або I кваліфікаційної категорії. 3. Випускню циклову комісію спеціальної (фахової) підготовки повинен очолювати фахівець відповідної науково-педагогічної спеціальності: — доктор наук або професор — кандидат наук. 4. Підвищення кваліфікації за фахом повинно здійснюватися не рідше одного разу в 5 років, а сертифікація (по бажанню) – раз в 3 роки. 5. Весь професорсько-викладацький склад повинен керуватися чинним законодавством України і нормативно-правовими актами, які визначають форми і зміст навчально-виховного процесу.
Матеріально-технічне забезпечення	Заклад вищої медичної освіти, який веде підготовку сестер медичних-бакалаврів, несе відповідальність за дотримання державних вимог щодо якості освітньої і професійної підготовки випускників згідно з законом України «Про вищу освіту» інших нормативно-правових актів України, забезпечує відповідне матеріально-технічне оснащення лабораторій і кабінетів, а саме : 1. Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів (кв. метрів на одну особу для фактичного контингенту студентів та заявленого обсягу з урахуванням навчання за змінами) має становити 2,4 м.кв. 2. Забезпеченість мультимедійним обладнанням для одночасного використання в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій – 30 %) 3. Наявність соціально-побутової інфраструктури:бібліотеки, пунктів харчування, актового залу, стадіону, медичного пункту. 4. Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком (мінімальний відсоток потреби – 70 %) 5. Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідним для виконання навчальних планів.

Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Заклад вищої медичної освіти, який веде підготовку сестер медичних-бакалаврів, несе відповідальність за дотримання державних вимог щодо якості освітньої і професійної підготовки випускників згідно з законом України «Про вищу освіту», іншими нормативно-правовими актами України, забезпечує відповідне науково-методичне забезпечення навчально-виховного процесу, а саме: - наявність навчального плану та пояснювальної записки до нього - наявність робочої програми з кожної навчальної дисципліни навчального плану - наявність комплексу навчально-методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни навчального плану - наявність програми практичної підготовки, робочих програм практик - забезпеченість студентів навчальними матеріалами з кожної навчальної дисципліни навчального плану - наявність методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів та інформаційне забезпечення освітньої діяльності: - забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного або спорідненого профілю, в тому числі в електронному вигляді (не менше як чотири найменуванні) - наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю (допускається спільне користування базами кількома закладами освіти) - наявність офіційного веб-сайту закладу освіти (www.mcollege.rv.ua/) , на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня/освітньо-наукова/видавнича/атестаційна (наукових кадрів) діяльність, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація)
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Допускаються індивідуальні угоди про академічну мобільність для навчання та проведення досліджень в університетах та наукових установах України. Кредити, отримані в інших ЗВМО України, перезараховуються відповідно до довідки про академічну мобільність.
Міжнародна кредитна мобільність	Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України має ряд договорів про співпрацю з можливістю реалізації

	програм академічної мобільності: - участь у міжнародному проекті Erasmus Mundus MEDEA – Альянс медичних університетів; - програма міжнародних студентських обмінів з Вроцлавським медичним університетом. - навчання у Вищій школі безпеки у Познані за програмою подвійних дипломів; - участь у програмі «Erasmus+» Європейського Союзу на період з 2014 по 2020 роки ; - короткотривалі стажування викладачів ТДМУ (докторів та кандидатів медичних наук віком понад 35 років) в якості «професора за обміном/запрошеного професора» у Вроцлавському медичному університеті.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Навчання іноземних здобувачів вищої освіти проводиться на загальних умовах.

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

а. Перелік компонент освітньо-професійної програми

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
1.	2.	3.	4.
Обов'язкові компоненти ОПП			
<i>Цикл дисциплін загальної підготовки</i>			
ОК 1	Філософія	3	диф.залік
ОК 2	Історія України та української культури	3	залік
ОК 3	Українська мова (за професійним спрямуванням)	3	диф.залік
ОК 4	Англійська мова	3	диф.залік
ОК 5	Основи біофізики	3	залік
ОК 6	Медична хімія	3	диф.залік
ОК 7	Біологічна хімія	3	диф.залік
ОК 8	Патоморфологія та патофізіологія	4	іспит
ОК 9	Медична біологія та мікробіологія	6	диф.залік
<i>Цикл дисциплін професійної підготовки</i>			
ОК 10	Клінічна фармакологія з токсикологією	3	іспит
ОК 11	Обстеження та визначення стану здоров'я	6	іспит
ОК 12	Громадське здоров'я та громадське медсестринство	3	диф.залік
ОК 13	Медичне та фармацевтичне товаровознавство	3	диф.залік
ОК 14	Медична та соціальна реабілітація	3	диф.залік
ОК 15	Клінічне медсестринство	10	іспит
ОК 16	Анестезіологія та реаніматологія	3	диф.залік
ОК 17	Економіка охорони здоров'я. Маркетинг медичних послуг	3	диф.залік
ОК 18	Медсестринство в онкології	3	диф.залік
ОК 19	Медсестринство в сімейній медицині	3	диф.залік
ОК 20	Клінічне медсестринство в інфекційній клініці	3	іспит
ОК 21	Медсестринство в геронтології та геріатрії	3	диф.залік
ОК 22	Практика за виробничим процесом	5	диф.залік
ОК 23	Переддипломна практика	7	диф.залік

ОК 24	Державна атестація	1	
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		90	
Вибіркові компоненти ОПП			
<i>Цикл дисциплін загальної підготовки</i>			
ВБ 1.	Методологія наукової роботи	3	залік
ВБ 2.	Основи доказової медицини	3	залік
ВБ 3.	Психічне здоров'я особистості в кризовому суспільстві	3	залік
ВБ 4.	Інформаційні технології в медицині	3	залік
ВБ 5.	Соціальна медицина та основи медстатистики	3	залік
<i>Цикл дисциплін професійної підготовки</i>			
ВБ 6.	Медсестринська етика і деонтологія	3	залік
ВБ 7.	Основні медсестринські процедури і маніпуляції в сімейній медицині	3	залік
ВБ 8.	Історія медицини та медсестринства	3	залік
ВБ 9.	Посттравматичний стресовий розлад	3	залік
ВБ 10.	Ріст і розвиток людини	3	залік
ВБ 11.	Основи харчування дітей раннього віку	3	залік
ВБ 12.	Основи екології та профілактичної медицини	3	залік
ВБ 13.	Репродуктивне здоров'я і планування сім'ї	3	залік
ВБ 14.	Аспекти клінічного акушерства в медсестринстві	3	залік
ВБ 15.	Епідеміологія	3	залік
ВБ 16.	Медсестринські теорії та процес	3	залік
ВБ 17.	Менеджмент та лідерство в медсестринстві	3	залік
ВБ 18.	Основні медсестринські процедури і маніпуляції при хірургічній патології	3	залік
ВБ 19.	Паліативна та хоспісна допомога	3	залік
ВБ 20.	Сучасні аспекти клінічного медсестринства в професійній патології	3	залік
ВБ 21.	Військово-медична підготовка та медицина катастроф	3	залік
Загальний обсяг вибірових компонент:		30	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		120	

26.Структурно-логічна схема
Графік вивчення компонентів ОПП

Код н/д	Компоненти освітньо-професійної програми (навчальні дисципліни, практика за виробничим процесом, переддипломна практика)
I семестр	
ОК 1	Філософія
ОК 2	Історія України та української культури
ОК 4	Англійська мова
ОК 5	Основи біофізики
ОК 6	Медична хімія
ОК 7	Біологічна хімія
ОК 8	Патоморфологія та патофізіологія
ВБ 1.	Методологія наукової роботи
ВБ 2.	Основи доказової медицини
ВБ 6.	Медсестринська етика і деонтологія
ВБ 7.	Основні медсестринські процедури і маніпуляції в сімейній медицині
ВБ 8.	Історія медицини та медсестринства
II семестр	
ОК 3.	Українська мова (за професійним спрямуванням)
ОК 9.	Медична біологія та мікробіологія
ОК 10.	Клінічна фармакологія з токсикологією
ОК 11.	Обстеження та визначення стану здоров'я людини
ОК 22.	Практика за виробничим процесом
ВБ 3	Психічне здоров'я особистості в кризовому суспільстві
ВБ 4	Інформаційні технології в медицині
ВБ 9	Посттравматичний стресовий розлад
ВБ 10	Ріст і розвиток людини
ВБ 11	Основи харчування дітей раннього віку
ВБ 12	Основи екології та профілактичної медицини
III семестр	
ОК 12.	Громадське здоров'я і громадське медсестринство
ОК 13.	Медичне та фармацевтичне товарознавство
ОК 14.	Медична та соціальна реабілітація
ОК 15.	Клінічне медсестринство
ВБ 5	Соціальна медицина та основи медстатистики
ВБ 13	Репродуктивне здоров'я і планування сім'ї
ВБ 15	Епідеміологія
ВБ 16	Медсестринські теорії і процес
ВБ 17	Менеджмент та лідерство в медсестринстві
IV семестр	
ОК 16.	Анестезіологія та реаніматологія
ОК 17.	Економіка охорони здоров'я. Маркетинг медичних послуг
ОК 18.	Медсестринство в онкології
ОК 19.	Медсестринство в сімейній медицині
ОК 20.	Клінічне медсестринство в інфекційній клініці
ОК 21.	Медсестринство в геронтології та геріатрії
ОК 23.	Медсестринська переддипломна практика

ВБ 14	Аспекти клінічного акушерства в медсестринстві
ВБ 18	Основні медсестринські процедури і маніпуляції при хірургічній патології
ВБ 19	Паліативна та хоспісна допомога
ВБ 20	Сучасні аспекти клінічного медсестринства в професійній патології
ВБ 21	Військово-медична підготовка та медицина катастроф

3.Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра складається з двох етапів.

Перший етап – проводиться у формі стандартизованого тестового (ліцензійного інтегрованого) іспиту «Крок». Його результати визначаються як «склав», «не склав».

Другий етап – практично-орієнтований екзамен з клінічного медсестринства у внутрішній медицині, з клінічного медсестринства в хірургії, з клінічного медсестринства в педіатрії з виставленням середньої арифметичної оцінки за діючою шкалою ВНЗ та національною шкалою.

Атестація випускників освітньої програми спеціальності 223 «Медсестринство» завершується видачею документу встановленого зразка про присудження ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: бакалавр медсестринства за спеціалізацією «Сестринська справа». Атестація здійснюється відкрито і публічно.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

[illegible]

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

[illegible]

6. Вимоги до системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Принципи та процедури забезпечення якості освіти	Визначені та легітимізовані у документах: Законі України «Про вищу освіту» від 01.07.2014р. № 1556-VII, «Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти, національний стандарт України «Системи управління якістю» ДСТУ ISO 9001:2015. Принципи забезпечення якості освіти: • відповідність європейським та національним стандартам якості вищої освіти; • автономія вищого навчального закладу, який несе відповідальність за забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти; • здійснення моніторингу якості; • системний підхід, який передбачає управління якістю на всіх стадіях освітнього процесу; • постійне підвищення якості освітнього процесу; • відкритість інформації на всіх етапах забезпечення якості. Процедури забезпечення якості освіти: • забезпечення освітнього середовища; • удосконалення планування освітньої діяльності: моніторинг та періодичне оновлення освітньої програми; • якісний відбір контингенту здобувачів вищої освіти першого освітнього рівня; • якісний відбір кадрового складу науково-педагогічних працівників; • удосконалення матеріально-технічної та науково-методичної баз для реалізації освітньо-професійної програми; • забезпечення необхідних ресурсів для фінансування підготовки здобувачів вищої освіти першого освітнього рівня; • розвиток інформаційних систем з метою підвищення ефективності управління освітнім процесом; • забезпечення публічності інформації про діяльність Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України; • створення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України; • створення ефективної системи запобігання корупції та хабарництву в освітньому процесі Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України.
Моніторинг та періодичний перегляд освітньо-наукової програми	Освітній процес підготовки бакалаврів медсестринства здійснюється відповідно до розробленої в університеті освітньо-професійної програми. Моніторинг та періодичний перегляд освітньо-професійної програми здійснюється відповідно до положення, розробленого Тернопільським національним медичним університетом імені І.Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України. Критерії, за якими відбувається перегляд освітньо-

	професійної програми, формулюються як у результаті зворотного зв'язку із науково-педагогічними працівниками, студентами, роботодавцями, так і внаслідок прогнозування розвитку галузі, потреб суспільства та ринку праці. Показниками сучасності освітньо-професійної програми є: • оновлюваність у відповідності до сучасного стану охорони здоров'я і медсестринства; • участь роботодавців у розробці та внесенні змін в освітньо-професійну програму; • позитивні відгуки рецензентів на освітньо-професійну програму; • достатній рівень задоволеності студентів змістом освітньо-професійної програми; • позитивні відгуки роботодавців щодо рівня підготовки студентів.
Щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти	Оцінювання знань, навичок та вмінь студентів здійснюється у Тернопільському національному медичному університеті імені І.Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України на підставі власного положення про організацію освітнього процесу. Система оцінювання якості підготовки студентів включає: вхідний, поточний, семестровий, підсумковий контролю.
Підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників	Науково-педагогічний склад Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України підвищує кваліфікацію в Україні та за кордоном. Тернопільський національний медичний університет імені І.Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України забезпечує різні форми підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників не рідше одного разу на 5 років відповідно до п'ятирічного плану-графіку, який затверджується вченою радою Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України та вводиться в дію наказом ректора. Тернопільський національний медичний університет імені І.Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України має право реалізувати власні програми та форми підвищення кваліфікації (семінари, майстер-класи, тренінги, конференції, вебінари, круглі столи, школи педагогічної майстерності тощо).
Наявність необхідних ресурсів для організації освітнього процесу	Ресурсами для організації підготовки бакалаврів медсестринства у Тернопільському національному медичному університеті імені І.Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України є: • Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 223 «Медсестринство» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затверджений наказом МОН України № 1344 від 05.12.2018 року; • положення про організацію освітнього процесу; • освітньо-професійна програма за спеціальністю 223 «Медсестринство» галузі знань 22 Охорона здоров'я для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; • робочий навчальний план; • робочі навчальні програми дисциплін, передбачених

	навчальним планом; Відповідно до діючих ліцензійних умов: • належне навчально-методичне забезпечення освітньої програми підготовки бакалаврів медсестринства; • сучасні інформаційні джерела та комп'ютерна техніка; • власна веб-сторінка підрозділу, який відповідає за підготовку бакалаврів медсестринства; • інтернет-зв'язок; • бібліотека із сучасною навчальною літературою, науковими, довідниковими та фаховими періодичними виданнями; • технічні засоби навчання; • наявність баз (навчальних аудиторій, клінічних та експериментальних лабораторій, клінік) для проведення всіх видів робіт, передбачених програмою підготовки бакалаврів медсестринства; • належне кадрове забезпечення викладання навчальних дисциплін і керування науковими дослідженнями.
Наявність інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом	Електронна система збору і аналізу інформації щодо підготовки бакалаврів медсестринства. Система електронного документообігу. Електронна скринька.
Публічність інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації	На офіційному сайті Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України оприлюднюються: статут, власне положення про організацію освітнього процесу, правила прийому, ступені вищої освіти, за якими проводиться підготовка фахівців, у тому числі за першим (бакалаврським) освітнім рівнем, освітні програми тощо.
Запобігання та виявлення академічного плагіату	Процедури та заходи: • формування колективу Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України, який не сприймає і не допускає академічну нечесність; • створення умов нетерпимості до випадків академічного плагіату; • створення експертних комісій для виявлення академічного плагіату в наукових статтях, монографіях, підручниках, навчальних та методичних виданнях, дисертаціях тощо; • виявлення та притягнення до відповідальності винних у академічному плагіаті.

Гарант програми, член проектної групи
завідувач кафедри функціональної
і лабораторної діагностики,
доктор медичних наук, професор

М.І. Марущак

Список 1 (медсестринське суб'єктивне та об'єктивне обстеження)

В умовах ЗОЗ та вдома шляхом спілкування з пацієнтами різних вікових груп чи їхніми родичами, хворою дитиною та її батьками, та проведення об'єктивного обстеження уміти:

1. Оцінювати загальний стан пацієнта різних вікових періодів.
2. Проводити загальне оцінювання поведінки.
3. Оцінювати положення тіла (активне, пасивне, вимушене), вираз обличчя.
4. Оцінювати стан свідомості.
5. Проводити огляд:
 - шкіри, підшкірної основи, оцінювати висипку;
 - периферійних лімфатичних вузлів;
 - голови та обличчя;
 - зіва та мигдаликів;
 - носа;
 - вух;
 - волосся (в тому числі на педикульоз);
 - губ, ротової порожнини, язика;
 - зубів (молочних та постійних), визначати відповідність схемі прорізування зубів;
 - шиї, щитоподібної залози;
 - нігтів.
6. Проводити пальпацію:
 - шкіри, підшкірної основи;
 - периферійних лімфатичних вузлів;
 - шиї, щитоподібної залози;
 - ураженої ділянки – кінцівок, живота.
7. За допомогою медичного обладнання проводити антропометричні виміри.
8. Оцінювати фізичний розвиток дітей за допомогою стандартних таблиць, графіків фізичного розвитку, індексу маси тіла (ІМТ).
9. Визначати стан живлення.
10. Вимірювати температуру тіла та здійснювати реєстрацію в температурному листку.
11. Користуючись схемою і методикою обстеження пацієнта, за допомогою медичного обладнання, спираючись на знання анатомо-фізіологічних особливостей **дихальної системи** у

пацієнтів різних вікових груп, вміти проводити:

- оцінювання характеру кашлю;
 - оцінювання харкотиння;
 - огляд грудної клітки;
 - підрахунок частоти дихання, реєстрацію даних у температурному листку;
 - пальпацію грудної клітки;
 - спірометрію (визначення ЖЄЛ) ;
 - перкусію, аускультатию грудної клітки;
 - визначення окружності грудної клітки під час вдиху та видиху.
1. Користуючись схемою і методикою обстеження пацієнта, спираючись на знання анатомо-фізіологічних особливостей **системи кровообігу** у пацієнтів різних вікових груп, уміти:
 - визначати серцевий поштовх;
 - визначати частоту серцевих скорочень;
 - визначати властивості пульсу та реєструвати його в температурному листку;
 - вимірювати артеріальний тиск на руках та ногах, оцінювати його результати та реєструвати його в температурному листку.
 2. Користуючись схемою і методикою обстеження пацієнта за допомогою медичного обладнання, спираючись на знання анатомо-фізіологічних особливостей **опорно-рухового апарату**, в пацієнтів різних вікових груп, вміти проводити:
 - огляд та пальпацію м'язів, хребта, кінцівок та суглобів;
 - вимірювання об'єму рухів у суглобах.
 3. Користуючись схемою і методикою обстеження пацієнта, за допомогою медичного обладнання, спираючись на знання анатомо-фізіологічних особливостей **органів травлення**, вміти проводити та оцінювати у пацієнтів різних вікових груп:
 - оцінювання блювотних мас;
 - оцінювання випорожнень;
 - огляд живота;
 - поверхневу пальпацію живота;

- перкусію живота (визначення метеоризму та асцити) ;
 - перевірку симптому Щоткіна—Блюмберга.
4. Користуючись схемою і методикою обстеження пацієнта, спираючись на знання анатомо-фізіологічних особливостей **сечовидільної системи** у пацієнтів різних вікових груп, уміти проводити:
- огляд зовнішніх сечових і статевих органів;
 - перевірку симптому Пастернацького;
 - оцінювання сечі та сечовипускання;
 - визначення добового діурезу;
 - визначення водного балансу.
5. Користуючись схемою і методикою обстеження пацієнта, за допомогою медичного інструментарію, спираючись на знання анатомо-фізіологічних особливостей **нервової системи** у пацієнтів різних вікових груп, уміти:
- оцінювати нервово-психічний розвиток;
 - перевіряти набуті уміння і навички;
 - оцінювати моторику;
 - оцінювати сенсорні реакції;
 - оцінювати статику;
 - оцінювати мову;
 - оцінювати емоції та соціальну поведінку.
6. Користуючись схемою і методикою обстеження пацієнта, спираючись на знання анатомо-фізіологічних особливостей **органа зору** у пацієнтів різних вікових груп, уміти:
- вивертати повіку;
 - визначати гостроту зору;
 - проводити корекцію порушень рефракції;
 - визначати поле зору;
 - визначати кольоросприймання;
 - досліджувати бінокулярний зір;
 - визначати кут косоокості;
 - проводити пальпацію ока;
 - вимірювати внутрішньоочний тиск;
 - перевіряти прохідність слізних шляхів.
7. Користуючись схемою й методикою обстеження пацієнта, за допомогою медичного інструментарію, спираючись на знання анатомо-фізіологічних особливостей **вуха, горла, носа** у пацієнтів різних вікових груп, уміти проводити:
- огляд та пальпацію ділянки зовнішнього вуха та козлика;
 - риноскопію за допомогою лобового рефлектора;
 - фарингоскопію;
 - отоскопію;
 - дослідження слуху шепітною та розмовною мовами.
8. Користуючись схемою й методикою обстеження **вагітної** за допомогою медичного обладнання, вміти:
- вимірювати обвід живота;
 - вимірювати висоту стояння дна матки;
 - вислуховувати серцебиття плода;
 - проводити пробу МакКлюра—Олдріча;
 - застосовувати прийоми Леопольда;
 - визначати строк вагітності та пологів;
 - зважувати вагітну та аналізувати збільшення маси тіла;
 - визначати зовнішні розміри таза;
 - вимірювати індекс Соловйова;
 - визначати тривалість перейм та пауз між ними;
 - оглядати послід на цілісність;
 - визначати ознаки відокремлення посліду;
 - проводити туалет породіль;
 - визначати об'єм допустимої та фактичної крововтрати;
 - проводити дзеркальне дослідження пацієнтки;
 - брати мазки з піхви на бактеріологічне дослідження;
 - брати мазки з піхви на бактеріоскопічне дослідження;
 - брати мазки на ступінь чистоти піхви;
 - брати мазки з піхви на цитологічне дослідження;
 - брати мазки з піхви на гормональне обстеження.
9. З неонатології вміти:
- оцінювати стан новонародженого за показниками адаптації;
 - визначати ознаки зрілості плода;
 - визначати ознаки перенесування плода.

Список 2 (забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму)

В умовах ЗОЗ з метою забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму за допомогою медичного обладнання та антисептичних середників уміти:

- проводити повну й часткову санітарну оброблення пацієнта;
- обробляти волосся та шкіру пацієнта в разі педикульозу;
- готувати дезінфекційні розчини різної концентрації;
- проводити дезінфекцію предметів догляду та особистої гігієни пацієнта, посуду;
- проводити передстерилізаційну обробку медичного інструментарію та виробів медичного призначення;
- стерилізувати медичний інструментарій методом кип'ятіння (в домашніх умовах);
- стерилізувати медичний інструментарій хімічним методом;
- стерилізувати медичний інструментарій у повітряних стерилізаторах;
- готувати перев'язувальний матеріал;
- готувати бікси до стерилізації;
- укласти перев'язувальний матеріал, халати та простирадла в бікси;
- укласти набори для пологів у бікси;
- стерилізувати парою під тиском у парових стерилізаторах;
- контролювати якість стерилізації;
- користуватися стерильним біксом;
- готувати до роботи маніпуляційний та перев'язувальний кабінет, операційний блок;
- проводити генеральне прибирання кабінетів (процедурного, перев'язувального, маніпуляційного);
- прибирати палати;
- прибирати та проводити дезінфекцію операційної;
- накривати стерильний маніпуляційний стіл;
- накривати стерильний стіл перев'язувальної медсестри;
- накривати стерильний стіл операційної медсестри;
- накривати стерильний стіл для приймання пологів;

- готувати до стерилізації й стерилізувати гумові рукавички;
- готувати до стерилізації й стерилізувати гумові трубки, зонди, дренажі, катетери;
- стерилізувати тази для підготовки рук до операції;
- обробляти руки (соціальний, гігієнічний, хірургічний рівень) ;
- самостійно одягати стерильний халат та маску на себе;
- одягати хірурга на операцію;
- готувати до операції операційне поле;
- дотримуватися вимог особистої гігієни;
- проводити поточну дезінфекцію в інфекційному стаціонарі;
- дотримуватися правил особистої медичної безпеки під час роботи з пацієнтом з інфекційним захворюванням, з медичними інструментами, обладнанням, кров'ю та іншими біологічними рідинами організму;
- дотримуватися правил санітарно-гігієнічного режиму в інфекційному стаціонарі;
- вести себе у випадку поранення під час виконання маніпуляцій.

Список 3 (забезпечення особистої гігієни пацієнта)

В умовах ЗОЗ та в домашніх умовах з метою створення умов для швидкого одужання і запобігання ускладненням за допомогою медичного обладнання, антисептичних розчинів уміти:

- облаштовувати ліжко хворому;
- міняти натільну і постільну білизну лежачому хворому;
- користуватися функціональним ліжком;
- доглядати за шкірою (гігієнічна ванна, душ, гоління);
- доглядати за волоссям;
- доглядати за статевими органами, промежиною, швами на промежині у породіль;
- доглядати за статевими органами, промежиною в разі нетримання сечі у пацієнта;
- здійснювати догляд у разі закрепу, діареї, нетримання калу;

- спринцювати піхву;
- доглядати за швами;
- доглядати за молочними залозами, володіти технікою зціджування молока;
- доглядати за очима;
- доглядати за вухами, обробляти зовнішній слуховий прохід;
- доглядати за носовими ходами;
- доглядати за порожниною рота;
- здійснювати комплексну профілактику пролежнів, попріlostей;
- доглядати за шкірою в разі наявності пролежнів;
- підкладати судно;
- подавати сечоприймач лежачим пацієнтам;
- доглядати за стопами.

Список 4 (харчування пацієнта)

В умовах ЗОЗ з метою забезпечення енергетичних та пластичних потреб пацієнта, дотримуючись основних принципів лікувального харчування, спираючись на відповідні методичні рекомендації, вміти:

- складати порційну вимогу;
- складати приблизне добове меню згідно з рекомендованою дієтою;
- трактувати принципи харчування людей різних вікових груп, професій;
- проводити розрахунок енерговитрат людини та її потреб у харчових речовинах;
- оцінювати адекватність харчування за меню-розкладкою;
- пояснювати та оцінювати харчовий статус людини;
- здійснювати нагляд за санітарним станом приліжкових столиків, холодильника, асортиментом і терміном зберігання харчових продуктів;
- годувати лежачого пацієнта з ложки, пляшечки, соски;
- користуватися напувальником;
- вводити харчові суміші через зонд;
- годувати пацієнта через езофагостому та гастростому;
- годувати немовлят;
- проводити парентеральне годування;

- роздавати їжу.

Список 5 (заходи щодо стабілізації функціонального стану організму)

В умовах ЗОЗ та в домашніх умовах, використовуючи стандарти медсестринської діяльності, вміти:

- доглядати за пацієнтом у різні періоди гарячки;
- проводити кровопускання;
- доглядати за пацієнтами різних вікових груп у разі больового синдрому;
- доглядати за пацієнтом під час кашлю;
- доглядати за пацієнтом під час задишки;
- доглядати за пацієнтом під час кровохаркання та легеневої кровотечі;
- доглядати за пацієнтом після операції;
- проводити санацію трахеї через трахеостомічну канюлю;
- проводити туалет та перев'язку трахеостоми;
- подавати кисень з кисневої подушки;
- подавати кисень через носові катетери, інтубаційну трубку, маску;
- проводити промивання очей;
- обробляти хрящовий край повік;
- доглядати за пацієнтом під час блювання;
- застосовувати газовідвідну трубку;
- промивати шлунок;
- виконувати очисну клізму;
- виконувати сифонну клізму;
- виконувати лікувальну клізму;
- виконувати олійну клізму;
- виконувати живильну клізму;
- виконувати крапельну клізму;
- проводити катетеризацію сечового міхура м'яким катетером;
- промивати сечовий міхур.

Список 6 (методи фізіотерапії)

В умовах ЗОЗ з метою нормалізації кровообігу за допомогою медичного обладнання, фармакологічних та

підручних засобів, дотримуючись техніки безпеки, вміти:

- накладати гірчичники та гірчичники-пакети;
- проводити гірчичну ванну для рук і ніг;
- ставити банки;
- проводити гірудотерапію;
- накладати компрес;
- накладати сухі припарки;
- застосовувати грілку;
- застосовувати міхур з льодом;
- робити вибірку призначень лікаря з листка призначень;
- розкладати фармакологічні засоби в медичній шафі;
- застосовувати мазі;
- застосовувати антисептичні засоби;
- застосовувати зовнішні кровоспинні засоби;
- застосовувати збовтувальні суміші, пасти, масла;
- накладати пластир;
- застосовувати присипки;
- закапувати краплі в ніс, вуха, очі;
- розводити і закапувати в ніс лейкоцитарний інтерферон, лаферон;
- закладати мазь за повіки;
- промивати слізні шляхи;
- вводити ліки під кон'юнктиву;
- змазувати піднебінні мигдалики і задню стінку глотки;
- вводити лікарські засоби до гортані;
- вводити лікарські засоби в зовнішній слуховий хід;
- збирати стерильний шприц із стерилізатора та крафт-пакета;
- збирати одноразовий шприц;
- збирати стерильний інструментарій із стерильного стола;
- набирати фармакологічні засоби із ампул, флаконів;
- робити внутрішньошкірні ін'єкції;
- робити проби на чутливість до фармакологічних засобів;
- робити підшкірні ін'єкції;
- набирати в різні види шприців інсулін, гепарин;
- вводити олійні розчини;
- робити внутрішньом'язові ін'єкції;
- розводити антибіотики і розраховувати їхні дози;

- проводити кварцування;
- проводити масаж повік;
- накладати зігрівальний компрес;
- готувати розчини для полоскання глотки (горла) та інгаляцій.

Список 7 (виписування, зберігання та застосування фармакологічних засобів)

В умовах ЗОЗ, користуючись чинними нормативними документами МОЗ України та медичною документацією, вміти:

- робити венепункцію, внутрішньовенне струминне введення фармакологічних засобів;
- вводити лікувальні сироватки, імуноглобуліни, анатоксини;
- збирати і заповнювати одноразові системи для внутрішньовенних вливань;
- проводити внутрішньовенне краплинне введення фармакологічних засобів;
- запобігати ускладненням після виконаних маніпуляцій;
- визначати біодозу для проведення УФО;
- проводити місцеве та загальне опромінювання ультрафіолетовими променями;
- проводити опромінювання інфрачервоними променями;
- здійснювати обливання, обтирання, укутування, ванни, душі;
- проводити грязе-, парафіно-, озокеритолікування;
- проводити комплекс ЛФК з пацієнтом, оцінювати його реакцію на навантаження;
- робити масаж при різних захворювань.

Список 8 (підготовка пацієнта до інструментальних обстежень, забір і скерування біологічного матеріалу для лабораторних досліджень)

В умовах ЗОЗ та в домашніх умовах з метою проведення лабораторних досліджень за допомогою лабораторного обладнання вміти:

- готувати пацієнта до різних видів лабораторних досліджень

- визначати групи крові та резус-належність
 - проводити пробу на групову сумісність крові
 - проводити пробу на біологічну сумісність крові
 - проводити забір крові на біохімічні та серологічні дослідження
 - визначати рівень глюкози в крові за допомогою тест-смужок, глюкометра
 - проводити забір та посів крові для бактеріологічного дослідження
 - здійснювати постановку внутрішньошкірної алергійної проби та обліковувати її результати
 - брати мазки та змиви з носоглотки на вірусологічне дослідження
 - брати мазки з мигдаликів, зіву і носа для бактеріологічного дослідження, зокрема, на збудник дифтерії
 - брати мазки з носоглотки у випадку підозріння на менінгококову інфекцію
 - проводити забір харкотиння для лабораторного дослідження
 - проводити забір блювотних мас і промивних вод шлунка для лабораторного дослідження
 - проводити забір калу для копрологічного дослідження та виявлення яєць і личинок гельмінтів
 - проводити забір калу на бактеріологічне дослідження
 - проводити забір калу для дослідження на приховану кров
 - забір зіскрібка з перианальних складок на ентеробіоз
 - проводити забір шлункового та дуоденального вмісту
 - проводити забір сечі для загального аналізу
 - проводити забір сечі для дослідження за методом Нечипоренка
 - проводити забір сечі для дослідження за Зимницьким
 - проводити забір сечі для біохімічних досліджень
 - проводити забір сечі на фенілкетонурію
 - проводити забір сечі на глюкозу
 - проводити забір сечі для бактеріологічного дослідження
 - проводити забір біологічного матеріалу від пацієнтів з підозрою на особливо небезпечні інфекції
 - проводити забір біологічного матеріалу від пацієнтів з підозрою на венеричні захворювання
 - проводити забір біологічного матеріалу із зовнішнього слухового ходу
 - проводити забір біологічного матеріалу з кон'юнктиви на бактеріологічне дослідження
 - оцінювати результати основних показників крові, сечі, харкотиння, калу тощо.
- В умовах ЗОЗ та домашніх умовах вміти готувати пацієнта до інструментальних обстежень:
- рентгенологічного дослідження різних органів і систем;
 - проводити проби на чутливість до контрастної речовини;
 - бронхоскопії;
 - езофагогастроуденоскопії;
 - цистоскопії;
 - ультразвукового дослідження органів черевної порожнини та малого таза;
 - радіоізотопного дослідження;
 - плевральної, стеральної, люмбальної, абдомінальної пункцій та пункцій суглобів, абсцесу, спостерігати за пацієнтом після процедури;
 - проводити електрокардіографію;
 - виписувати скерування на лабораторні дослідження та інструментальні обстеження;
 - доставляти біологічний матеріал в лабораторію;
 - відбирати проби продуктів для скерування на лабораторні дослідження (у разі розслідування випадків харчових отруєнь та інших невідкладних випадків).

Список 9 (невідкладні стани)

В умовах ЗОЗ, домашніх умовах, у разі непередбачених обставин за допомогою предметів догляду, медичного обладнання, фармакологічних та підручних засобів уміти надавати невідкладну долікарську допомогу пацієнтам різних вікових груп у випадку:

- нападу бронхіальної астми та астматичного статусу;
- стенозуючого ларинготрахеїту;
- легеневої кровотечі;
- асфіксії різної етіології;
- набряку легень;
- гострого порушення серцевого ритму;
- інсульту;
- інфекційно-токсичного шоку;
- перфорації кишки;
- зневоднення;
- печінкової енцефалопатії;
- малярійного нападу;
- непритомності;
- колапсу;
- гіпертермічного синдрому;
- гіперглікемічної коми;
- гіпоглікемічної коми;
- гострої затримки сечі;
- гострих отруєнь;
- ураження електричним струмом;
- гострих професійних отруєнь;
- порушень ритму серця;
- ортостатичної гіпотонії;
- розшаровування (аневризми) аорти;
- тромбоемболії легеневої артерії;
- еклампсії;
- анафілактичного шоку;
- шоків іншої етіології;
- тиреотоксичної кризи
- кровотеч зі стравоходу та шлунково-кишкової кровотечі;
- судом різної етіології;
- нападу епілепсії;
- харчових токсикоінфекцій;
- психомоторного збудження;
- можливих ускладнень під час та після переливання крові;
- гострого нападу глаукоми;
- поранення органа зору;
- контузії органа зору;
- опіків органа зору (термічних, хімічних, променевих);
- клінічної смерті.

В умовах ЗОЗ, домашніх умовах, у разі непередбачених обставин з метою надання невідкладної долікарської допомоги у випадку кровотеч,

враховуючи анатомічне розташування артерій та нервів, за допомогою підручних та фармакологічних засобів, медичного обладнання, спираючись на нормативні документи, вміти:

- оцінювати вид кровотечі;
- здійснювати пальцеве притиснення артерії на протязі;
- накладати кровоспинний джгут;
- накладати джгут-закрутку;
- накладати давлячу пов'язку;
- накладати кровоспинний затискач на судину;
- проводити тугу тампонаду рани;
- застосовувати місцево холод;
- здійснювати максимальне згинання кінцівки;
- здійснювати максимальне перерозгинання кінцівок у суглобах;
- проводити передню тампонаду носа.

В умовах ЗОЗ, домашніх умовах, у випадку непередбачених обставин з метою запобігання інфікування рани, спираючись на нормативи з асептики та антисептики, використовуючи перев'язувальний матеріал, уміти накладати і знімати:

- вузлові шви;
- скоби Мішеля;
- асептичну пов'язку на рану;
- колову пов'язку на голову;
- зворотню пов'язку на голову;
- пов'язку "чепець" на голову;
- хрестоподібну пов'язку на потилицю;
- пращоподібну пов'язку на ніс;
- пращоподібну пов'язку на підборіддя;
- пов'язку "шапка Гіппократа";
- колову пов'язку на кінцівку;
- спіральну пов'язку на кінцівку;
- пов'язку "лицарська рукавичка";
- зворотню пов'язку на кисть;
- хрестоподібну пов'язку на променево-зап'ястковий суглоб;
- хрестоподібну пов'язку на гомілковостопний суглоб;
- черепащачу пов'язку;
- колосоподібну пов'язку;
- косинкову пов'язку на кисть;
- косинкову пов'язку на стопу;
- вушні пов'язки — велику та малу;
- монокулярну пов'язку;
- бінокулярну пов'язку.

В умовах ЗОЗ, домашніх умовах, у разі непередбачених обставин з метою

надання невідкладної допомоги у випадку закритих переломів для запобігання розвитку травматичного шоку, розходження відламків та ушкодження внутрішніх органів або тканин, користуючись предметами догляду, медичним обладнанням, фармакологічними та підручними засобами, вміти застосовувати:

- внутрішньом'язово анальгезувальні засоби;
- шину Крамера в разі перелому плеча;
- шину Крамера в разі перелому передпліччя;
- шину Крамера у випадку перелому однієї з кісток гомілки;
- шину Крамера в разі перелому двох кісток гомілки;
- шину Дітерікса в разі перелому стегна;
- простирadlo або рушник у разі перелому ребер;
- підручні засоби у випадку перелому хребта;
- підручні засоби в разі перелому таза;
- підручні засоби в разі перелому ключиці;
- пов'язку Дезо;
- пов'язку Вельпо;
- хрестоподібну пов'язку на плечові суглоби в разі перелому ключиці;
- застосовувати гіпсову пов'язку.

В умовах ЗОЗ, домашніх умовах, за непередбачених обставин за допомогою предметів догляду, фармакологічних та підручних засобів вміти надавати невідкладну долікарську допомогу в разі:

- вивихів великих суглобів кінцівок;
- вивиху нижньої щелепи;
- відкритих механічних непроникаючих пошкоджень кісток та суглобів;
- травматичної ампутації;
- відкритих проникаючих ушкоджень;
- закритих механічних ушкоджень м'яких тканин;
- поранення м'яких тканин;
- термічних ушкоджень (опіків та відморожень);
- хімічних опіків;
- електротравми;
- гострої хірургічної інфекції;
- травматичної асфіксії;

- черепно-мозкових травм;
- гострого живота;
- парафімозу;
- синдрому тривалого здавлювання;
- зростаючого набряку кінцівки з гіпсовою пов'язкою;
- потрапляння стороннього тіла в м'які тканини;
- сторонніх тіл кон'юнктиви або рогівки ока;
- сторонніх тіл порожнини носа, глотки, гортані, вух, стравоходу.

В умовах ЗОЗ, домашніх умовах, у разі непередбачених обставин за допомогою існуючих стандартних методик, медичного інструментарію, фармакологічних засобів вміти надавати невідкладну допомогу у випадку:

- тяжких форм пізнього гестозу;
- кровотеч під час вагітності;
- кровотеч під час пологів та в післяпологовому періоді;
- загрози розриву матки;
- розривів м'яких тканин пологових шляхів;
- емболії навколоплодовими водами;
- травми жіночих статевих органів.

У період бойових дій з метою своєчасного надання першої та долікарської медичної допомоги відповідно до вимог нормативних документів про медичне забезпечення бойових дій підрозділів, частин вміти:

- наближатися до пораненого різними способами;
- витягувати пораненого на собі, на плащ-наметі, шинелі, за допомогою лямок санітарної та спеціальної;
- виносити пораненого різними способами;
- працювати в засобах захисту органів дихання та шкіри (в разі надання допомоги на території, зараженій радіоактивними та отруйними речовинами).

У випадку ураження проникаючою радіацією вміти:

- вводити протиблювотний засіб;
- проводити часткову санітарну обробку механічним способом.

У випадку ураження бойовими отруйними речовинами,

використовуючи засоби індивідуального захисту, вміти:

- надягати протигаз на себе;
- надягати протигаз на ураженого;
- підбирати і застосовувати антидот;
- проводити ШВЛ за допомогою апаратів ДП-10, КІ-4;
- користуватись індивідуальним протихімічним пакетом під час проведення часткової санітарної обробки.

Список 10 (взаємозалежні медсестринські функції)

В умовах ЗОЗ, спираючись на нормативи з асептики та антисептики, використовуючи медичне обладнання, вміти:

- асистувати під час проведення малих гінекологічних операцій;
- асистувати хірургу під час нескладних операцій.

Приймання пологів:

У домашніх умовах та в разі непередбачених обставин за допомогою існуючих стандартних методик, медичного інструментарію, фармакологічних та підручних засобів вміти:

- приймати пологи.

Транспортування:

В умовах ЗОЗ, домашніх умовах, у разі непередбачених обставин за допомогою медичного обладнання та підручних засобів вміти:

- надавати потерпілому (хворому) відповідне положення;
- транспортувати потерпілого (хворого) різними способами;
- перекладати потерпілого (хворого) різними способами;
- транспортувати ампутовану частину тіла;
- транспортувати тіло померлої людини;
- застосовувати дихальну та контролюючу апаратуру на санітарному транспорті.

Проведення фізіотерапевтичних процедур, ЛФК:

В умовах ЗОЗ з метою відновлення функцій за допомогою медичної

апаратури, стандартних методик, дотримуючись правил техніки безпеки, у пацієнтів різних вікових груп вміти проводити:

- інфрачервоне опромінювання;
- ультрафіолетове опромінювання за основною схемою;
- визначення біодози для проведення УФО;
- УВЧ-терапію;
- лікувальний електрофорез;
- інгаляції;
- водолікування;
- дихальну, дренажну лікувальну гімнастику;
- основні й допоміжні прийоми масажу;
- індуктотермію;
- парафіно-озокеритні аплікації;
- мікрохвильову терапію;
- магнітотерапію;
- ультразвукову терапію;
- дарсонвалізацію;
- електросон;
- діадинамотерапію;
- фонофорез;
- грязелікування;
- гальванізацію;
- водні процедури;
- комплекс лікувальної фізичної культури з пацієнтом, оцінювати його реакцію на навантаження.

Список 11 (профілактичні та протиепідемічні заходи щодо інфекційних хвороб)

З метою профілактики поширення інфекційних, заразних шкірних та вене-ричних хвороб, використовуючи чинні накази, інструкції, методичні вказівки МОЗ України, дезінфекційні засоби, в умовах лікувально-профілактичних закладів, удома, в громаді, вміти:

- виявляти інфекційного хворого;
- виявляти хворого на заразні шкірні захворювання;
- виявляти хворого на венеричні захворювання;
- виявляти хворого з анаеробною інфекцією;

- визначати строки нагляду та ізоляції за контактними в осередку заразних шкірних, інфекційних захворювань;
- проводити обстеження, спостереження та ізолювання осіб, які контактували з хворими на заразні шкірні, венеричні та інфекційні захворювання і термінову профілактику інфекційних хвороб;
- складати план протиепідемічних заходів в осередках інфекції;
- забезпечувати особисту безпеку під час роботи з хворими та інфікованим матеріалом;
- розробляти заходи щодо збирання, видалення та знешкодження відходів із ЗОЗ;
- застосовувати індивідуальні засоби захисту медичних працівників;
- застосовувати алгоритм дій медичного працівника в разі виявлення пацієнта з підозрою на карантинну інфекцію;
- проводити профілактичну, поточну, заключну дезінфекцію в разі інфекційних захворювань, заразних шкірних і венеричних захворювань.

В умовах ЗОЗ з метою профілактики СНІД-інфекції, вірусних гепатитів, керуючись діючими наказами, інструкціями, методичними вказівками МОЗ України, вміти:

- застосовувати аптечку “АнтиСНІД”;
- застосовувати “Інструкцію з профілактики внутрішньолікарняного та професійного зараження ВІЛ-інфекцією (наказ МОЗ України № 120)”;
- реєструвати професійні аварії в “Журналі реєстрації аварій...” за формою № 108-О;
- дотримуватись діючих наказів щодо профілактики СНІДу та вірусних гепатитів;
- виконувати графік профілактичних щеплень;
- виконувати різні види профілактичних щеплень.